

พระนักบิน

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสนฺโต

เทศน์พระ วันที่ ๑๕ มีนาคม ๒๕๕๔

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองขาว อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

ตั้งใจ ตั้งสตินะ ทำใจให้สงบแล้วฟังธรรม ฟังธรรมคือการเตือนสติ ถ้าเราไม่ได้ฟังธรรม หรือเราไม่ตั้งสติของเราเอง การฟังธรรมมันเป็นเหมือนกับคำบริกรรม ถ้าบริกรรมพุทโธ พุทโธจะเกิดกับเรา ถ้าเราไม่บริกรรมพุทโธ พุทโธมันก็ไม่มี

แต่ถ้าเราพุทโธๆๆๆ จนพุทโธกับจิตเป็นอันเดียวกัน ใจเป็นพุทโธเสียเอง แต่ขณะที่ว่าเราไม่บริกรรมพุทโธ ทำไมพุทโธถึงไม่มีล่ะ ถ้ารู้ว่าไม่มี ความรู้สึกมันมี แต่มีนะ มีประสาทสัญญาตญาณ มันไม่รู้ตัวมันเอง

แต่ถ้าเป็นสมาธิเพราะจิตมันมีสติ สติมันรับรู้ตัวมันเอง มันไม่ส่งออก มันก็ไม่นึกพุทโธออกมา ไม่บริกรรมพุทโธ แต่ตัวมันเองเป็นพุทโธ แต่ถ้ามันเป็นสามัญสำนึกโดยสัญญาตญาณของมนุษย์ ถ้าเราไม่นึกพุทโธ พลังงานมันส่งออก พอมันส่งออกตัวเองก็ไม่มี สิ่งนี้พลังงานส่งออกก็ไปก็ไม่มี คำว่าพุทโธก็ไม่มี

แต่ถ้าเราพุทโธๆๆๆ พุทโธจนพุทโธไม่ได้ คำว่านึกพุทโธเห็นไหม สิ่งที่ว่าอาการของจิตกับจิต คำว่าเรานึกพุทโธคืออาการของจิต แต่ตัวจิตมันเป็นตัวพลังงานมันก็ไม่มีของมันเห็นไหม มันไม่รู้ว่ามันส่งออกของมัน เรานึกพุทโธๆ ฟังธรรมก็เหมือนกัน เหมือนกับเรานึกพุทโธคือการฟังธรรม เพราะเรานึกพุทโธ คำว่าพุทโธเป็นคำบริกรรมจิตส่งออกไปได้ถึงคำบริกรรม แล้วมันบริกรรมอยู่อย่างนั้นจนจิตมันสงบเข้ามา นี่ฟังธรรมนะ

พอเราฟังธรรม ธรรมะเห็นไหม สัจธรรมมันเป็นความจริง แต่ความรู้สึกความนึกคิดของเรามันไม่จริง พอมันไม่จริงการฟังธรรมมันก็ได้เปรียบเทียบไป เปรียบเทียบว่าความรู้สึกความนึกคิดของเรากับสัจธรรมมันเป็นอันเดียวกันหรือเปล่า นี่ไงถ้ามันไม่เป็น

อันเดียวกัน หรือถ้าความคึดมันคึดเรื่องสังขาร เรื่องธรรมะ แต่สังขารมันเข้าเป็นอันเดียวกัน ถ้าอันเดียวกันเห็นใหม่ มันก็เข้าสู่ความสงบ

แต่ถ้ามันไม่เป็นอันเดียวกัน มันหาข้อมูลโต้แย้ง นี่เิงการฟังธรรม สิ่งนี้เป็นการฟังธรรม ถ้าใจเป็นธรรมขึ้นมา ฟังธรรมเป็นวิหารธรรม เพื่อความรื่นเริงอาหาญ แต่ถ้าจิตเรามากิเลสค้นหาความทะยานอยาก การฟังธรรมคือการตรวจสอบใจของเรา การฟังธรรมคือการหาแง่มุมของใจของเรา หาแง่มุมนะ เวลาเราจะประพาศปฏิบัติกัน

เราประพาศปฏิบัติกันก็เพื่อควบคุมใจของเรา ปัญญาครอบรู้ในกองสังขาร ปัญญาในพุทธศาสนา แต่ปัญญาในทางโลกปัญญาเกิดจากสังขาร สังขารนั้นคือตัวปัญญา เพราะตัวสังขาร ความคิด ความปรุง ความแต่ง นั้นเป็นปัญญาของเรา เพราะมันเกิดจากจิต จิตคือตัววิชา จิตมันไม่รู้ตัวมันเอง พลังงานมันขับเคลื่อนออกไปโดยสังขาร โดยมีวิชาควบคุมอยู่ นี่ปัญญาโดยโลกเขา

แต่ถ้าปัญญาของเราละ ถ้าจิตเราสงบขึ้นมา ความคึดมันเป็นสังขารใหม่ เป็น เป็นสังขาร แต่สังขารจากจิตที่สงบ จากสังขารที่อวิชชามันสงบตัวลง พอสงบตัวลง ความรู้สึกความนึกคึดออกไปเห็นใหม่ ความรู้สึกความนึกคึดที่มีสติปัญญา อย่างนี้เป็นมรรคญาณ ไม่ใช่ธรรม

อรหัตตมรรค อรหัตตผล เวลาถ้ามันรวมตัวลง อรหัตตมรรค อรหัตตผล มันเป็นสมมุติทั้งหมด เป็นสมมุติที่ละเอียด แต่เวลามันพ้นออกมา วิปยุต สัมปยุต คายออกมา แล้วสิ่งที่หลุดออกไป สิ่งที่คายออกไป นี่ธรรมแท้ๆ นะ มันถึงพ้นจากสมมุติไป แต่สิ่งที่ยังเป็นอยู่เห็นใหม่ สิ่งที่ยังเป็นสมมุติอยู่ คือมันยังมีสมมุติพาดเกี่ยวพาดพิงกันได้

ความพาดพิงกันได้ มันถึงบอกได้นั่นคือสติ นั่นคือปัญญา นั่นคือเวทนา นั่นคือสังขาร มันพาดพิงเิง ธรรมชาติมันพาดพิงสิ่งนี้อยู่ แล้วจิตเราเป็นอวิชา จิตเรามากิเลสอยู่ มันมีสิ่งนี้ของมันอยู่ ถ้ามีสิ่งนี้ของมันอยู่ การกระทำของเราฟังธรรมขึ้นมาเพื่อทวนกระแสเข้า เพื่อสังขาร เพื่อทำคุณงามความดีของเรา

เราบวชเป็นพระ พระที่ดีก็มี ในสังคมมีทั้งสิ่งที่ดีและไม่ดีรวมกันอยู่ คูสิ คูทาง ราชการเขา สิ่งที่เขาว่านักบิณ เวล่านักบิณเขาหาผลประโยชน์ของเขาเนะ แต่เจ้าหน้าที่เขา ทำหน้าที่ของเขาด้วยความชอบธรรม สิ่งนั้นเป็นนักบิณหรือเปล่า ไม่ใช่่นักบิณ

พระเราก็เหมือนกัน พระเราถ้าเราตั้งใจทำคุณงามความดีของเรา เราไม่ใช่่นักบิณ แต่ถ้าเป็นพระนักบิณ มันแสวงหาแต่ผลประโยชน์ของมัน ที่ไหนมีประโยชน์ ที่ไหนมัน หาผลประโยชน์ของมันได้ มันจะหาผลประโยชน์ใส่ตัวของมัน เห็นไหม ผลประโยชน์ มาก ผลประโยชน์น้อยนะ คนที่มีตำแหน่งหน้าที่น้อย เขาก็หาผลประโยชน์ของเขาได้แต่ ตามความของเขา

แต่คนที่มียศที่มีตำแหน่งที่ใหญ่โต เวลาเขาหาผลประโยชน์เขาหาผลประโยชน์ เป็นกอบเป็นกำนะ เขาหาผลประโยชน์ของเขา เขาบินหาผลประโยชน์ เขาฉวยโอกาส เขาทำสิ่งใดเพื่อที่ให้เป็นประโยชน์ของเขา การฉวยโอกาสทางโลกเขาว่าสิ่งนั้นเป็น ประโยชน์กับเขา

แต่ถ้าเป็นทางธรรมละ กุศล-อกุศล สิ่งที่เป็นธรรมมันเกิดโดยกุศล เป็นคุณงาม ความดีของเรา สิ่งนั้นเป็นกุศล เกิดเป็นบุญกุศล เกิดเป็นคุณงามความดี

อกุศล เห็นไหม อกุศลเป็นสิ่งที่กระทำเหมือนกัน เรามองว่าเป็นธรรมๆ เรามอง ว่าสิ่งนี้เป็นคุณธรรม สิ่งนี้เป็นคุณงามความดี แต่มันเป็นอกุศลเพราะมันมีกิเลสตัณหา ความทะยานอยาก มันเป็นพระนักบิณไง

นักบิณเห็นไหม คูสิ เขาข้ามเขตกันในการปกครองของเขา การปกครอง กติกา ของเขา สังคมของเขาเขาต้องมีกติกาของเขา เวลาเขาทำธุรกิจการค้ากันก็เพื่อ ผลประโยชน์ของเขา เขาปล่อยปละละเลยกัน ผู้ที่เข้าไปหาผลประโยชน์ พวกนี้คือนักบิณ

พระก็เหมือนกัน พระเวลาหาผลประโยชน์ใส่ตัวเอง ตัวเองมันเป็นทางโลก เพราะมันเป็นสังคม ประเพณีวัฒนธรรมสิ่งนี้เขาแสดงออก คูสิ เวลาลงอุโบสถกันมัน เป็นอริยประเพณี สิ่งนี้เป็นประเพณี อริยประเพณี แล้วเข้าสู่สังฆกรรม ถ้ามันไม่มีประเพณี มันไม่มีวัฒนธรรม ไม่มีการกระทำ มันจะเข้าไปสู่สังฆกรรมได้อย่างไร ประเพณี วัฒนธรรมของโลกเขามันก็เป็นเรื่องของโลกเขา

ประเพณีวัฒนธรรมของเราเห็นใหม่ ชุติวงศ์ตร พระกรรมฐาน พระป่า พระผู้ปฏิบัติ จันมือเดียวเป็นวัตร ถือผ้า ๓ ผืนเป็นวัตร นี่คือชุติวงศ์ตร นี่คือพระชุติวงศ์ เป็นประเพณีวัฒนธรรม อริยประเพณีขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เป็นอริยประเพณีของพระอริยเจ้า เราเป็นพระอริยเจ้าหรือเปล่า? เราเป็นอริยสงฆ์ เราเป็นสมมุติสงฆ์ แล้วครูบาอาจารย์เป็นอริยสงฆ์ในหัวใจ ถ้าเป็นสมมุติสงฆ์เราพยายามประพฤติปฏิบัติของเราขึ้นมา นี่ใจประเพณีวัฒนธรรมเพื่อการกระทำของเราไป

หน้าที่การงานของเราอยู่ที่นี้ ประเพณีวัฒนธรรมของโลกเขามันเป็นประเพณีวัฒนธรรมเพื่อสังคม เพื่อความเป็นอยู่ เพื่อสิ่งที่หล่อหลอมความเป็นจริงอันนี้ไว้ เวลาเรามาบวช คนที่มีจิตศรัทธาขึ้นมา เห็นภัยในวัฏสงสาร เขาอยู่กับโลกเขา เขาประพฤติปฏิบัติของเขาเขาต้องมีอาชีพ เขาต้องมีหน้าที่การงานของเขา เป็นทางคับแคบ

พอทางคับแคบ พยายามมาบวชเป็นพระแบบพวกเรา เราเห็นว่าโลกเป็นภัยในวัฏสงสาร เราบวชหาทางออกกัน ถ้าบวชหาทางออกกันหน้าที่ของพระคืออะไร งานของพระคืออะไร งานของพระก็นั่งสมาธิภาวนาใช้ไหม งานของพระก็ต้องหาปัญญาใช้ไหม งานของพระสติปัญญามันเกิดขึ้นมาได้อย่างไร สติปัญญาก็เกิดขึ้นจากนั่งสมาธิภาวนา เราอยู่เป็นหมู่เป็นคณะ มันต้องมีกฎกติกาไหม

ถ้ามีกฎกติกา นี่วัฒนธรรมมันเกิดขึ้นมาตรงนี้ ประเพณีวัฒนธรรมมันเกิดขึ้นมา มันต้องมีเพื่อเป็นข้อวัตรปฏิบัติ เพื่อเป็นหมู่สงฆ์ เพื่อความเป็นอยู่ร่วมกัน ถ้าความเป็นอยู่ร่วมกัน แล้วงานของสงฆ์อยู่ที่ไหน งานของเราอยู่ที่ไหน งานของเราอยู่ในหัวใจของเรา เวลาอยู่ร่วมกันแล้วมีการกระทำร่วมกันมันขัดแย้งกันไหม มันมีสิ่งใดขัดแย้งในหัวใจไหม มันทำด้วยความรื่นเริงอาหาญ มันทำด้วยความข่มขื่นหัวใจ หรือมันทำด้วยความเศร้าหมอง มันทำด้วยความน้อยเนื้อต่ำใจ นี่กุศล-อกุศลเกิดตรงนี้ นี่หน้าที่ของเราอยู่ตรงนี้

หน้าที่ของเราคือจิตใจของเรา หน้าที่ของเราคือวัดใจของเรา ใจของเรามันเป็นไปตามความจริงไหม ธรรมและวินัยเป็นเครื่องอยู่ แล้วจิตใจเวลาทำตามธรรมวินัยมันมีเครื่องอยู่ไหม มันมีความพอใจของมันไหม เวลามันไม่มีความพอใจของมัน มันขัดแย้งใครเป็นคนขัดแย้ง อะไรมันขัดแย้งในหัวใจของเรา ก็กิเลสค้นหาความทะยานอยากไป

นี่มันเป็นหน้าที่ ความเป็นหน้าที่เห็นใหม่ คุณิ เราบวชมาอยู่ในธรรมและวินัย เห็นใหม่ อาวุโส กันเต สิ่งที่เราเคารพบูชากัน อาวุโส กันเต มันเป็นตามกฎหมายนะ

แต่ความลงใจละ ความลงใจ อาวุโส กันเต ตามกฎหมายเห็นใหม่ เกิดก่อนบวช ก่อน ไครบวชก่อนไครอาวุโสก่อน เราก็เคารพกันตามธรรมวินัย เพราะกฎหมายบังคับไว้ แต่หัวใจเราเคารพจริงไหม หัวใจเรายอมเคารพไหม

ถ้าหัวใจไม่ยอมเคารพ ทำไมมันถึงไม่ยอมเคารพละ เพราะเขาไม่มีคุณธรรมพอ ถ้าเขามีคุณธรรมพอมันเคารพ แม้แต่ไม่เคยเห็นหน้ากัน ได้ยินแต่กิตติศัพท์ได้ยินกิตติคุณ เห็นใหม่

คุณิ...หลวงตาท่านพูดกับหลวงปู่มัน ว่าหลวงปู่มันมีชื่อเสียงตั้งแต่ท่านเป็นเด็กๆ ตอนท่านเป็นเด็กชาวบ้านเขาลำเลียงมาก ว่าหลวงปู่มันเป็นพระอะไร มันเคารพบูชามา ตั้งแต่ยังไม่เคยเห็น มันเคารพบูชามาตั้งแต่ยังไม่ทันบวช

ถ้าบวชแล้วก็มีการศึกษา ก่อน พอศึกษา ก่อนแล้วกลับมา ไครจะชี้ทางของเราได้ก็ กลับมาหาหลวงปู่มันเห็นใหม่ มันเคารพกันมาตั้งแต่หัวใจ มันพอใจตั้งแต่ยังไม่ทันเห็น ไม่ได้พบตัว

พอมันรู้มันเห็นเข้าไปโดยสัมผัสเข้าไปมันยังเคารพบูชา เพราะการกระทำนั้นมัน ทำออกมาจากหัวใจ การกระทำนั้นทำออกมาจากความจริง เพราะใจเป็นธรรม ถ้าใจเป็น ธรรมเห็นใหม่ นี่หน้าที่ของพระ พระอย่างนี้ไม่ใช่พระนักบิน เพราะอะไร เพราะมัน ทำงานตามความเป็นจริง ทำงานตามหน้าที่ของเรา หน้าที่ของเราคือทำที่หัวใจของเรา

แต่ถ้าเป็นพระนักบินเห็นใหม่ โดยหน้าที่ของเรามันทำใหม่ ถ้ามันทำหน้าที่ของ เราแล้วมันจบสิ้นขบวนการในหัวใจของเราแล้ว มันจะบินไม่ได้ มันจะบินไปไหนไม่ได้ มันจะดูแลหัวใจอันนี้ไง แล้วมันทำตามหน้าที่ ทำตามความเคารพบูชา มันไม่มีกุศลใน หัวใจ ถ้าไม่มีกุศลในหัวใจการำนันมันสะอาดบริสุทธิ์เห็นใหม่ ถ้าความสะอาด บริสุทธิ์มันจะมีอะไรกระทบกระทั่งกันบ้าง

ถ้ามีความกระทบกระทั่งกันบ้าง มันก็มีเพราะความไม่รู้ของสังคมเขา สังคมเขาไม่มีปัญญา ไม่มีความรับรู้ได้ ว่าใจที่เป็นคุณธรรมเขามันมีสิ่งใดในหัวใจ มีความปรารถนาสิ่งใดเห็นไหม

คุณ...เวลาหลวงตาท่านพูดนะ “ขอให้อยู่คนเดียวพอ เราอยากอยู่คนเดียว” ถ้าอยู่คนเดียวพอดี อยู่คนเดียวอยู่เงียบๆ อยู่ด้วยความสงบของใจ ถ้าใจมีความสงบ มีความพอใจอย่างนั้น ใจอันนั้นเป็นวิหารธรรม เครื่องอยู่มันพอแล้ว แต่สิ่งที่พอแล้วเห็นไหม คุณสิ คนเราประพฤติกฎปฏิบัติขึ้นมาเกือบเป็นเกือบตายเพื่อสิ่งใด องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าประพฤติกฎปฏิบัติมา ถึงเวลาบรรลุนิพพานขึ้นมา อยากจะสั่งสอนนะ แต่คิดถึงเวลาบรรลุนิพพานขึ้นมา “จะสอนได้อย่างไร จะสอนได้อย่างไร”

นี่ก็เหมือนกัน เวลาครูบาอาจารย์ท่านประพฤติกฎปฏิบัติขึ้นมาเพื่ออะไร จิตใจนี้อยากอยู่คนเดียว อยากได้ความสงบ แล้วมันสงบได้ไหมละ เพราะสิ่งที่เป็นความสงบคือ สูดขอดความปรารถนา

สิ่งนี้จิตใจถึงเป้าหมายในความปรารถนาแล้วมันถึงเป็นดวงตาของโลก มันถึงเป็นคุณธรรม ถึงเป็นที่พึ่งของสัตว์โลก มันต้องพึ่งตัวเองได้ก่อน ถ้าตัวเองทำความสะดวกของใจ ใจสะอาดบริสุทธิ์แล้วมันเป็นที่พึ่งของตัวเองได้ มันก็จะเป็นที่พึ่งของคนอื่นได้ เพราะคนอื่นเขาไว้ใจ เขาไว้นั่นเชื่อใจ ความไว้นั่นเชื่อใจนี้เป็นประโยชน์กับเขา เขาถึงต้องการตรึงนี้ไง ต้องการให้เป็นผู้ชี้ทางเขา ฉะนั้นความปรารถนาที่จะอยู่กับความสงบมันก็เลยสงบไม่ได้ไง

แต่ว่าพวกนักบินนะ มันไม่สงบ มันฟุ้งซ่าน มันมีแต่ค้นหาความทะยานอยาก มันมีแต่ใจในหัวใจ แล้วมันก็บินไปเพื่อหาผลประโยชน์ อยากให้เขาลงใจ อยากให้เขาเป็นผู้ชี้หน้า เขาก็ไม่ยอมให้ชี้หน้า เพราะการกระทำนั้นมันไม่สะอาดบริสุทธิ์

ของ همین! แมลงวันมันชอบตอมเพราะเป็นของ همین แมลงผึ้งมันต้องการอะไร มันก็ต้องการแต่เกสร ต้องการแต่น้ำหวานเห็นไหม มันไม่ไปตอมของ همین แล้วเกสรมันอยู่ที่ไหนละ เกสรมันอยู่บนต้นไม้ บนดอกไม้ มันอยู่ในป่าในเขา มันอยู่ที่ที่เขาต้องแสวงหา ของ همین อามม มันมีอยู่ทั่วไป แมลงวันมันบินไปหาอะไร มันบินไปหาแต่ของ همین ของ همینแมลงวันมันชอบ แต่ของหอมแมลงผึ้งมันชอบ

นี่ไงแล้วเราเป็นนักบวช เราต้องการสิ่งใด เราควรมีสิ่งใดเป็นคุณธรรมในหัวใจของเรา เราจะเป็นแมลงผึ้งหรือจะเป็นแมลงวัน เราไม่ใช่พระนักบิณ หรือเราจะหาคุณธรรมของเรา แมลงผึ้งมันบินของมัน มันหาแต่น้ำหวานของมัน มันหาเกสรดอกไม้เพื่อผสมพันธุ์ทางเกสรหนึ่ง เพื่อประโยชน์กับตัวมันเองหนึ่ง เพื่ออาหารของตัวอ่อนมันหนึ่ง มันมีงานของมันตลอด มันทำเพื่อสังคมของมัน

แมลงวันมันทำอะไร แมลงวันมันแพร่แต่เชื้อโรค มันหาอาหารของมันแล้วมันก็แพร่เชื้อโรคของมัน นี่ไง เราจะเป็นสิ่งใด เราจะเป็นประโยชน์กับเรา เราต้องตั้งใจว่าเราจะเป็นประโยชน์กับเราจริงหรือเปล่า ถ้าเป็นประโยชน์ของเราจริงๆ เราต้องทำความจริงของเราขึ้นมา

เราจะเป็นพระนักบิณ หรือเราจะเป็นพระทำหน้าที่การงานตามหน้าที่ของเรา มันหนีพ้นไม่ได้ เพราะมนุษย์เป็นสัตว์สังคม เราต้องอยู่กันเป็นสังคม สังคมเห็นไหม องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไม่ให้ใครเป็นใหญ่ ให้สงฆ์เป็นใหญ่

ถ้าให้สงฆ์เป็นใหญ่ สงฆ์ที่ไหนเป็นใหญ่ สงฆ์ที่มีวุฒิภาวะ สงฆ์ที่เป็นสัตบุรุษ ที่ไหนมีสัตบุรุษที่นั่นเป็นสภา ทามตีสงฆ์ ทามตีสงฆ์โดยแมลงวัน มตีสงฆ์อะไร? องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าให้สงฆ์เป็นใหญ่ มันน่าสังเวชใจ ถ้าสังเวชว่าในหมู่สงฆ์นั้นในสังคมนั้นมีสัตบุรุษ มตีสงฆ์นั้นมันก็เป็นมตีสงฆ์เป็นที่น่ารื่นรมย์ เป็นที่น่าพอใจนะ

แต่ถ้าเป็นแมลงวันมตีสงฆ์นั้นมันเหม็นคุ้ง นี่ไงดูสิ ดูสงฆ์แต่ละที่เห็นไหม ในพระไตรปิฎก พระที่ท่องเที่ยวมาไปเข้าเฝ้าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ไปเจอพระรับเงินรับทอง เขาไม่ยอมรับ ไม่รับด้วยเห็นไหม พระนั้นก็ถึงทัณฑ์ แม้แต่ไปบิณฑบาตก็ไม่มีใครใส่บาตรให้กินเลย เพราะชาวบ้านเขาคั่นเคยกับพระเป็นอย่างนั้น

มีสัตบุรุษคนหนึ่ง เห็นว่าท่านบิณฑบาตได้ไหม ไม่ได้เลย นิมนต์มาในบ้านแล้วถวายอาหาร เพราะว่าเขานักปราชญ์ด้วยกัน “ฝากไปเฝ้าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าด้วย ว่าสังคมมันเลวร้ายขนาดนั้น พระเห็นเงินเห็นทองมีคุณค่า ไม่เห็นคุณธรรมมีคุณค่า เรียกว่าเงินแต่ทองเท่านั้น” แล้วเวลาไปเฝ้าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าให้พระสารีบุตรไปลงพรหมทัณฑ์ ไล่ออกไป ไล่ออกไป

นี่ไง ให้สงฆ์เป็นใหญ่ สงฆ์ที่ไหนล่ะ? ถ้าสงฆ์สังคมสงฆ์นั้นมีผู้นำที่ดี เราเกิดมาท่ามกลางกึ่งกลางพุทธศาสนา เราเกิดมาท่ามกลางตั้งแต่หลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่น ท่านใช้ชีวิตของท่าน เวลาไปอ่านประวัติ ไปศึกษาประวัติของหลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่นนะ คนไม่เป็นคนไม่รู้

หลวงปู่เสาร์ ท่านละล้าละลังอยู่ก่อนที่จะเริ่มประพฤติปฏิบัติขึ้นมา “จะไปไหนดีจะไปไหนดี” ตามประวัตินั้นนะ สุดท้ายแล้วมาอุบัติ ตอนอุบัติขึ้นมาชาวบ้านเขาก็เอนตินะ เพราะอะไร เพราะว่าสมัยนั้นที่วัดของท่านมันเป็นที่ยึดประเพณีวัฒนธรรมของสังคม มีตะโพน มีต่างๆ เป็นที่ศึกษาของสังคมเขา พออุบัติแล้วท่านสละทิ้งหมด จนเขาเอนตินะ สุดท้ายท่านก็ออกวิเวก

เวลากว่าจะแสวงหานั้น หลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่น ท่านกว่าจะแสวงหา ออกปฏิบัติครั้งแรกพระห่มผ้าดำๆ สมัยก่อนโบราณ คูลี ผ้าสีเหลืองทองที่เขาห่มกันอยู่นะ แล้วของเราออกสีกรัก ในประวัติหลวงปู่มั่นเห็นไหม ไปที่ไหนชาวบ้านทิ้งลูกทิ้งหลานวิ่งหนีเลยพระมานะ กลัวขนาดนั้น สังคมไม่เคยเห็น สังคมไม่เคยมี

พอสังคมไม่เคยเห็น สังคมไม่เคยมี แล้วคนที่ประพฤติปฏิบัติจะเอาที่ไหนล่ะ ถ้าสังคมที่เขาไม่เคยเห็นไม่เคยมี เขาจะให้การจนเจอไหม เขาจะไว้นือเชื่อใจไหม แล้วหนึ่งสังคมเขาก็ไม่ไว้นือเชื่อใจ เราเองเราก็ไม่มีหลักมีเกณฑ์ เพราะยังเริ่มต้นปฏิบัติใหม่

แล้วออกแสวงหา หลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่น ปรีกษาหารือกันมาตลอด อาจารย์ปรีกษาลูกศิษย์ ลูกศิษย์ปรีกษาอาจารย์ จนหลวงปู่เสาร์บอกเลย บอกว่า “หลวงปู่มั่นท่านมีปัญญามากกว่าเรา เราแก้ไม่ได้หรอก ให้ท่านแก้ตัวเอง”

สุดท้ายหลวงปู่มั่นท่านก็ต้องค้นคว้า ต้องแสวงหาของท่านขึ้นมาเอง ท่านใช้ชีวิตของท่านพิสูจน์นะ แล้วคนที่พิสูจน์อย่างนี้ได้ต้องเป็นคนที่มีความวิริยะ คนที่สร้างบุญกุศลมาถึงความเข้มแข็งของใจ ถึงจะมีบารมีธรรม

ของเรานะ ครูบาอาจารย์ท่านชี้แนะ ซึ่งโดยตรงอยู่แล้ว เรายังเอาคำสอนคำสั่งของท่าน เอาเทศนาของท่านมาตีความ มาบิดเบือนกันนะ หลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่น มีแต่

พระไตรปิฎก แล้วพยายามค้นคว้าขึ้นมาแล้วเป็นความจริงขึ้นมา แต่นี้ครูบาอาจารย์ของเราแล้วส่งต่อๆ กันมา

ในปัจจุบันเราเกิดมาถึงกลางพุทธศาสนา เกิดมาตั้งแต่ครูบาอาจารย์ท่านประพุดติปฏิบัติมา ท่านได้ใช้ชีวิตของท่าน ได้ทดสอบตรวจสอบมาจนสู่สังคมยอมรับ จากสังคมที่ไม่ยอมรับเป็นสังคมที่ยอมรับว่ามรรคผลมีจริง

แล้วเราเกิดมาถึงกลางพุทธศาสนา ว่าศาสนาจะเจริญอีกหนหนึ่ง เราเกิดมาในปัจจุบันนี้มีครูบาอาจารย์ที่ประพุดติปฏิบัติขึ้นมาจนถึงที่สุดแห่งทุกข์ ที่เป็นปัญญาให้เราเห็นกันอยู่ก็มี ถ้าปัญญาที่เราเห็นกันอยู่นี้ เราเกิดมามีอำนาจวาสนาใหม่ มันมีอำนาจวาสนาแต่มีอำนาจวาสนานี้มันก็เป็นอำนาจวาสนา

ปลา มันต้องอยู่ในกระแสน้ำ มันต้องอยู่ในแหล่งน้ำ แหล่งน้ำที่สะอาดบริสุทธิ์ แหล่งน้ำที่มีออกซิเจนดีๆ ปลามันจะมีความสุขมาก เราเกิดมาถึงกลางพุทธศาสนา สังคมเขากำลังยอมรับ สังคมเขาเห็นคิณามในการประพุดติปฏิบัติ แต่นี้เราก็ไม่ต้องไปตื่น ปลาอยู่กับน้ำ แต่ตัวมันเองก็ต้องว่ายทวนน้ำ เพราะมันเป็นปลาเป็นไม่ใช่ปลาตาย

นี่ก็เหมือนกัน เราอยู่ในสังคม สังคมคือสังคม เราคือเรานะ ถ้าเราคือเราแล้วเราจะเอาอะไรเป็นหลักเป็นเกณฑ์กับเรา หน้าที่การงานของเราอยู่ที่ไหน หน้าที่งานของพระอยู่กับหมู่คณะ มันก็มีข้อวัตรปฏิบัติ เพราะมันอยู่ในสังคม สังคมต้องมิกติกา แล้วอยู่ในสังคมนั้นแล้วสังคมนั้นอยู่เหมือนน้ำ เราเป็นปลา ปลาอาศัยสังคม อาศัยน้ำนี้อยู่ แล้วตัวปลาเองมันทำอย่างไรให้มันเข้มแข็งเข้ามาเป็นตัวของมันเอง

ฉะนั้นเราอยู่ในสังคม อยู่ในสงฆ์ อยู่ในวัด ข้อวัตรปฏิบัติก็เป็นอีกเรื่องหนึ่ง ทางจกกรม กุฎิ ที่นั่งของเรา ที่ปฏิบัติของเรา เป็นเรื่องของเรา เราก็ต้องมีปัญญา ต้องแยกแยะว่าเราอยู่กับสังคม เราอาศัยกันอยู่ เราจะไม่เอาเปรียบใคร เราจะไม่เห็นแก่ตัวกับใคร เราจะทำเพื่อสังคม ทำเพื่อให้คนได้อยู่อาศัยในปัจจัยเครื่องอาศัย

แล้วหน้าที่ของเรา เรายังต้องปฏิบัติของเรา เพื่อความมั่นคงของเรา เพื่อให้จิตใจของเรามั่นสะอาดบริสุทธิ์ขึ้นมา ให้มันมีศีล ให้มันมีสมาธิ ให้มันมีปัญญาขึ้นมา ถ้ามีปัญญาขึ้นมาเราจะประพุดติปฏิบัติของเราขึ้นมา

หน้าที่การงานของเรา หน้าที่การงานของหมู่คณะ หน้าที่การงานของโลกก็เรื่องหนึ่ง หน้าที่การงานของเขาก็เรื่องหนึ่ง พอเราอยู่ไปเราประพฤติปฏิบัติไปโดยชีวิตประจำวันของเรา มันก็เป็นเรื่องเดียวกันขึ้นมา เพราะเราทำข้อวัตรปฏิบัติขึ้นมา เราก็มีสติของเราทำข้อวัตรไป เรามีสติของเราดูหัวใจของเรา

เวลาบิณฑบาตก็มีอยู่ในหัวใจของเรา เวลาเรายังเข้าไปภาวนา แล้วเวลาเราภาวนาขึ้นมาเห็นใหม่ งานสิ่งใดก็แล้วแต่ เวลาทำจำเจขึ้นมาแล้ว มันก็มีความพลั้งเผลอ เริ่มต้นปฏิบัติก็สติดิ ความปรารถนาดี แต่พอปฏิบัติไป วันเวลาล่วงไปๆ ความคุ้นชินของมันก็มี ความคุ้นชินเห็นใหม่ คุณิ เวลาประพฤติปฏิบัติไป ครูบาอาจารย์ท่านบอกให้เป็นเขยใหม่

เขยใหม่แต่งงานเข้าไปในตระกูลใด เป็นเขยใหม่ต้องระวังตัวไปหมดนะ ต้องทำให้มันถูกต้องเพราะเป็นสิ่งที่แปลกใหม่ เราไม่เคยเข้ามาอยู่ในชาติตระกูลนี้ เราเคยอยู่ในชาติตระกูลของเรา พอเราเป็นเขยใหม่ต้องไปอยู่ในชาติตระกูลใหม่ เขาก็ต้องศึกษา ต้องระวังตัว

นี่ก็เหมือนกัน เราบวชมาให้เหมือนเขยใหม่ เขยใหม่คือเริ่มของใหม่ตลอด อยู่กับครูบาอาจารย์ท่านจะไม่ให้คุ้นชินกับสิ่งใดเลย ท่านจะให้ตื่นตัวตลอดเวลา นั่งที่ไหนก็ไม่ให้นั่งนาน ไอ้ของเรานั่งจมหัวกัน คุยกันหัวชนกัน เหมือนกับเมาเหล้า เหมือนกับลงยา สิ่งนี้มันไม่ใช่สมณะสารูป ไม่ใช่ผู้เห็นภัยในวัฏสงสาร

ผู้ที่เห็นภัยในวัฏสงสารเห็นใหม่ เราทำหน้าที่การงานเสร็จแล้ว เวลาของเรามีขนาดไหน เราจะหาที่ของเรา เราจะหาความสงบสงัดของเรา เราจะปฏิบัติเพื่อความเข้มแข็งขึ้นมาในหัวใจของเรา ปลายันอาศัยน้ำอยู่ แต่มันก็ต้องเอาตัวมัน เพราะว่าถึงฤดูกาลต่างๆ มันเปลี่ยนแปลงไป

ในการประพฤติปฏิบัติของเราขึ้นมา จิตใจมันเปลี่ยนแปลงนะ เริ่มต้นก็มีความมั่นคง พอปฏิบัติไปๆ ก็ทอดก พอภาวนาไปๆ ก็เลิกลึกว่า พอถึงที่สุดนะ “เราออกไปข้างนอกทำบุญก็ได้” มันไปของมันเรื่อยๆ

น้ำไหลลงต่ำ ความคิดมันจะไหลลงต่ำไปตลอดเวลา เราดูสิ ใจของคนมันเป็นแบบนี้ แล้วเราเห็นสังคมใหม่ เวลาสังคมเขาเป็นของเขาไป เขาเปลี่ยนแปลงของเขาไป

แล้วเราเชื่อเขาได้ไหม ปลามันอยู่กับน้ำ ฤดูกาลมันเปลี่ยนแปลง เวลาหน้าน้ำ น้ำจะหลากมาก เวลาหน้าแล้ง น้ำมันแห้งจนไม่มีที่จะอยู่นะ

สังคมวันเวลามันเปลี่ยนแปลงไปตลอดเวลา ชีวิตของเราละ เราเอาอะไรเป็นหลักประกันในชีวิตของเรา ถ้าเราภาวนาของเรา เรามีจุดยืนของเรา วันเวลามันก็คือวัน เวลา จิตมันก็คือจิต ถ้ามันมีหลักมีเกณฑ์ของเราขึ้นมา เราจะอาศัยตัวเราเองได้ เราเกิด ปัญญาขึ้นมา

ถ้าจิตมันสงบเข้ามา เห็นกาย เห็นเวทนา เห็นจิต เห็นธรรม มันก็มีงานทำ จิตของคนถ้ามีงานทำมันจะเพลินกับงานนั้น จิตของคนถ้าไม่มีงานทำมันละล้าละลังนะ ทำความสงบของใจ เราต้องหาทุน เราต้องหาออฟฟิศ นักกีฬาเขามีสนามซ้อมของเขา เราจะทำงานในจิต จิตมันจะออกทำงานมันต้องมีสถานที่เห็นไหม

กรรมฐาน ฐานที่ตั้งแห่งการงาน ถ้าจิตมันสงบขึ้นมา มันมีสถานที่ของมัน สถานที่เกิดงานขึ้นมา งานคือกรรมฐาน ฐานที่ตั้งแห่งการงาน เห็นกาย เห็นเวทนา เห็นจิต เห็นธรรม

แต่เห็นกาย เห็นเวทนา เห็นจิต เห็นธรรม กาย เวทนา จิต ธรรมมันเป็นกิเลสหรือไม่ใช่! กาย เวทนา จิต ธรรม ไม่ใช่กิเลส แต่กิเลสมันแสดงออกอาศัยกาย เวทนา จิต ธรรม ความคิด เห็นไหม ชันธ ๕ ไม่ใช่กิเลส พระอรหันต์ที่สิ้นกิเลสแล้วก็มีชันธ ๕ มีความรู้สึก มีความนึกคิดเหมือนกัน แต่ไม่มีกิเลส ชันธมันก็เลยเป็นชันธบริสุทธ

แต่ในปัจจุบันนี้เพราะจิตเรามันมีกิเลส อาศัยผ่านชันธ ชันธก็เลยกลายเป็นชันธของกิเลสหมดเลย กิเลสอาศัยชันธ อาศัยความคิด อาศัยเวทนา รูป เวทนา สัญญา สังขาร วิญญาณ กิเลสมันเป็นเครื่องมือแสดงออก มันพาใช้ มันใช้ผ่านชันธ เราทำจิตเราสงบเข้ามา เราก็พิจารณาเข้ามา กาย เวทนา จิต ธรรม ไม่ใช่กิเลส แต่เพราะจิตเราเป็นกิเลส มันถึงอาศัยกาย เวทนา จิต ธรรม เป็นเครื่องแสดงออก

พอเป็นเครื่องแสดงออก เราก็พยายามทำความเข้าใจเข้ามา ถ้าใจมันสงบแล้วมันก็จะอาดบริสุทธชั่วคราวยะ อาดด้วยการหีนทับหญ้าที่เขาว่า “หีนทับหญ้า” นั่นละ ก็ขอให้มันได้ทับเถอะ ถ้ามีหีนทับหญ้าขึ้นมามันจะเกิดภาวนามยปัญญา เกิดงาน

ขึ้นมา นี่ห็นก็ไม่ได้ทับ หย้าก็ไม่เคยเห็น แล้วก็บอกว่า “ห็นทับหย้าๆ” ไม่ทำอะไรเลย มันก็เลยกลายเป็นนักบินไป

บินไป.. บินไปหาผลประโยชน์ บินไปหาลาภสักการะ บินไปหาตำแหน่งหน้าที่ บินเอาแต่ผลประโยชน์ มันไม่ได้บินกลับ ไม่ทวนกระแสกลับมาดูใจของตัวเอง ถ้ามันดูใจของตัวเองมันจะบินไปไหน เพราะมันบินออกไปจากใจ แรงปรารถนากิเลสค้นหาความทะยานอยาก มันขับออกไปจากใจ ถ้าใจมันคิด ใจมันปรารถนา ใจมันมีเป้าหมาย มันก็มีการกระทำ มีการแสดงออกมาที่เราเห็นกันอยู่เนี่ยว่ามันน่าขยะแขยง มันน่าเศร้าใจอย่างนี้ เพราะว่าจิตใจมันมีกิเลส มันถึงได้แสดงออกมาเป็นรูปแบบอย่างนี้ไง

แต่ถ้าจิตใจมันได้กระทำเหมือนกับกรรมฐาน หน้าที่การงานที่ครูบาอาจารย์ของเราประพฤติปฏิบัติขึ้นมา ตั้งแต่หลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่น ท่านอยู่ในป่าในเขาของท่าน ท่านขัดเกลาในใจของท่าน พอขัดเกลาใจของท่านเสร็จ หลวงปู่มั่นท่านพูดไว้ว่า “การแก้จิตนี้แก้ยากนะ หมู่คณะให้ปฏิบัติมา ผู้เฒ่าจะแก้ว่า ผู้เฒ่าตายแล้วไม่มีใครแก้กันนะ การแก้จิตนะ”

คนที่ประพฤติปฏิบัติขึ้นมา แรงปรารถนา แรงขับของกิเลสค้นหาความทะยานจากจิต พอจิตมันคิด จิตมันวางแผน มันจะจินตนาการออกมาจนกลายเป็นนักบินโฉบเฉี่ยวไปหาผลประโยชน์จากข้างนอก ในหัวใจมันก็ไม่รักษา มันก็ไม่ดูแลของมัน เวลามันออกไปทำลายคนอื่นมันทำลายไปหมดเลย แต่เราเห็นสังคมเป็นอย่างนั้น มันเป็นเทศน์กัณฑ์หนึ่งไป

มันเป็นเทศน์กัณฑ์ใหญ่ๆ กัณฑ์หนึ่งเตือนเราว่า คุณดู สังคมที่คุณนักคุณหนาว่าเป็นสังคมของผู้เสียสละ สังคมของพระกรรมฐาน สังคมของผู้ที่ชำระกิเลส สังคมของผู้ที่ทำให้กิเลสมันแผดเผา มันทำลาย มันเบาบางลง ทำไมเขาทำกันอย่างนั้น! มันเห็นแล้วมันเศร้าใจมาก ถ้ามันเศร้าใจนะ นั่นเป็นเรื่องของสังคมเห็นไหม

นี่ข้อวัตรปฏิบัติ เราอยู่กับสังคม เราอยู่เป็นหมู่คณะกัน หมู่คณะเขาเป็นอย่างนั้น เราจะเป็นอย่างนั้นไหม เราจะทำตัวเราเป็นอย่างนั้นไหม ถ้าเราไม่ทำตัวเป็นอย่างนั้น เราต้องเริ่มกลับมาตั้งสติ ทำสมาธิเกิดปัญญาขึ้นมา ให้ชำระกิเลสค้นหาความทะยานอยากในใจของเรา

ถ้าเรากลับมาชำระกิเลสค้นหาความทะยานอยากในหัวใจของเราเนี่ย แบบที่หลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่น ท่านบอกว่า “ให้อยู่ป่าอยู่เขา ให้อยู่ในที่สงบสงัด เพราะกิเลสมันไม่ชอบ กิเลสมันชอบที่สะดวกสบาย กิเลสมันชอบสิ่งที่มีแต่พอกพูนค้นหาความทะยานอยาก”

หลวงตาท่านบอกว่า “เทศบาล ๑ เทศบาล ๒ มันมีแต่กระดูกหมู กระดูกหมา กระดูกวัว กระดูกควาย เอาไปแทะกินกระดูกในสังคม ในตลาด ในตลาดเล” ท่านให้เข้าป่าเข้าเขา เข้าไปในที่ที่มันขาดแคลน มันอึดคัดขัดสน มันก็อึดคัดขัดสนแต่เรื่องของโลกเขา แต่มันจะเจริญรุ่งเรืองในเรื่องของการประพฤติปฏิบัติ

แต่หัวใจเราอ่อนแอ หัวใจของเราไม่มีความเข้มแข็ง หัวใจของเรามันก็จะเล็ดไหลบินเข้าไปแทะกระดูกหมู กระดูกวัวนั้น มันบินไปตั้งแต่ความรู้สึกนึกคิด มันตั้งใจ มันตั้งใจटनाใจว่าจะไปที่นั่น จะทำอย่างนั้นเพื่ออะไร มันจะไปหากระดูกหมู กระดูกวัว กระดูกควายนั่น มันไม่เข้าไปสู่ความสงบสงัดตามความเป็นจริงเห็นไหม ถ้ามันเข้าสู่สงบตามความเป็นจริง เราต้องมีสติปัญญาของเรา

เราเห็นสังคมมันเป็นเทศน์กัณฑ์หนึ่ง มันเตือนพวกเรานะ มันเตือนให้เรา มีสติปัญญาขึ้นมาว่า เราจะทำอย่างนั้นไหม เราเห็นเขาทำกัน ทำไมมันทำได้ ทำอย่างนั้นมา มันทำมาแล้วมันสะท้อนถึงหมู่คณะหมดนะ คำว่าถึงหมู่คณะ พระเห็นไหม ปลาซ็องเดียวกัน พระเสียองค์หนึ่งมันก็พระทั้งหมดนั่นละ

แต่พระไม่เหมือนพระนะ พระที่มีสติปัญญา พระที่รักษาเนื้อรักษาตัวนี้เป็นแบบอย่าง เป็นคติแบบอย่าง ถ้าเราไม่มีคติแบบอย่าง เห็นไหม มันมีตำรับตำรา หลวงตา ท่านห่วงเรื่องนี้มาก ท่านบอกว่า “ท่านไปเยี่ยมลูกศิษย์ ถ้าวัดไหนในพรรษาไม่ถือธุดงค์ ท่านจะไม่เหยียบวัดนั้นอีกเลย” ท่านติ ท่านเตือนมาก ท่านบอกว่า “ต่อไปมันจะมีแต่ในตำรา”

ตำราบอก “ธุดงค์วัตร” มันจะมีแต่ตัวอักษร คนจะทำไม่เป็น ฉะนั้นท่านถึงบอกว่า “ถ้าเป็นลูกศิษย์ของท่าน ต้องถือธุดงค์อย่างน้อยก็เฉพาะในพรรษานั้น ให้ว่าจากตัวอักษร ให้มีภาคปฏิบัติ ให้เขารู้ ให้เขาเห็น ว่าการปฏิบัติมันปฏิบัติอย่างนี้ ทำอย่างนี้

เพื่อให้อนุชนรุ่นหลังเขาได้เห็น ถ้าไม่ประพฤติปฏิบัติคือเราไม่ได้ถ่ายทอดจากตัวอักษรมาเป็นภาคปฏิบัติ ให้เขาเห็นว่าภาคปฏิบัติมันเป็นแบบนี้”

ฉะนั้นถ้ามันปล่อยไปๆ ต่อไปก็มีแต่ตัวอักษร ภาคปฏิบัติมันจะหายไป ท่านเป็นห่วงเป็นกังวลกับเรื่องนี้มาก ท่านถึงบอกว่า “ถ้าเป็นลูกศิษย์เราต้องถือธุดงค์ ต้องถือธุดงค์ในพรรษา ถ้าไม่ถือธุดงค์ไม่ใช่ลูกศิษย์เรา”

แล้วเวลาท่านพูดออกมา ท่านพูดออกมาอย่างนี้ บอกว่า “ต่อไปมันจะมีแต่ตัวอักษรเท่านั้น มันมีแต่ตัวหนังสือ แล้วการปฏิบัติจะไม่มีใครรู้ไม่มีใครเห็น แล้วทำไม่ได้ ก็จะต้องไปลูบๆ คลำๆ เริ่มต้นกันใหม่”

แต่สิ่งที่เรากำลังอยู่กันนี้ ใครเป็นคนเริ่มต้นมา หลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่น ท่านเริ่มต้นของท่านมา ท่านพยายามต่อสู้มา การต่อสู้ละ อิทธิพลของอำนาจรัฐ ทำไม่ได้ เพราะพระเขาไม่เคยทำกัน แม้แต่ฉันมือเดียวก็ทำไม่ได้ เขานั่น ๒ มือกัน จนหลวงปู่มั่นต้องหนีจากอุบลฯ มาจากอำนาจการปกครอง หนีมาตลอด หนีออกมา หนึ่งหนีออกมาแล้วยังจะต้องประพฤติปฏิบัติ หนีอิทธิพล หนีอำนาจการปกครอง แล้วเข้าป่าเข้าเขาไป แล้วเขาคามมาว่า “อย่าใส่บาตรๆ” เพราะอะไร เพราะเขาถือกันว่าเป็นการอวดดีไง

นี่สังคมถ้าไม่มีผู้นำมา กว่าเราจะต่อสู้เราจะทำของเรา มันไม่ได้ง่ายๆ อย่างที่เราคิดหรือ สิ่งที่เราได้มานั้นได้มาจากน้ำพักน้ำแรงของครูบาอาจารย์เรา ครูบาอาจารย์ของเราใช้ชีวิตแลกมา แลกสิ่งที่ว่าจะประพฤติปฏิบัติขึ้นมาเป็นความจริงขึ้นมา จนสังคมเขายอมรับ

แล้วเรามาเป็นพระในปัจจุบันนี้ เราคิดอะไรกัน เราเป็นพระนักบินแบบทางโลก เจ้าหน้าที่เขาหาผลประโยชน์กัน เขาเรียกว่า “ตีเมืองขึ้น” หาผลประโยชน์ บินข้ามเขตเพื่อฉกฉวยผลประโยชน์กัน แล้วสิ่งนั้นมันเป็นเรื่องโลกๆ

แต่เราเป็นพระ แล้วบอกว่าเป็นพระกรรมฐานด้วย แล้วพระกรรมฐานคืออะไร พระกรรมฐานคือการทำศีล สมาธิ ปัญญา ให้เกิดมรรคญาณ ให้มรรคสามัคคี ให้มรรคเข้ามาทำลายอวิชชา ทำลายกิเลสจากภายใน

ถ้ากิเลสจากภายในมันไม่มีแล้ว ทำไมทำตัวกันอย่างนั้น ทำไมไม่มีสติปัญญา ไม่มีความระลึกู้ ไม่มีสิ่งใดเป็นคติเตือนใจตัวเองเลยหรือ ทำไมทำได้ขนาดนั้น ฉะนั้นเห็นสิ่งนี้แล้วเราต้องย้อนกลับมาที่เราว่า เราจะเป็นอย่างนั้นหรือไม่เป็น

ในปัจจุบันนี้เรายังมีชีวิตอยู่นะ เรายังมีลมหายใจเข้าและลมหายใจออก หลวงปู่ฝั้นท่านบอกว่า “ลมหายใจทิ้งเปล่าๆ” หายใจนี้ทิ้งลมหายใจไปเปล่าๆ เราจะไม่ทิ้งลมหายใจเราเปล่าๆ แม้แต่ลมเข้า-ลมออกเราก็จะมีสติของเรา เราจะกำหนดลมหายใจของเรา เราจะกำหนดคำภาวนาของเรา เราจะกำหนดคำบริกรรมของเรา

พุทโธ จะได้หรือไม่ได้ เราตั้งสติอยู่ เราทำของเราอยู่ เราเกาะหลักของเราไว้ จะดีหรือชั่ว เรามีหลักมีเกณฑ์ จิตใจมันมีที่อยู่อาศัย มันจะไม่ร้อน มันจะไม่คันมัน ถ้าจิตใจไม่มีหลักมีเกณฑ์ ไม่มีที่เกาะ มันยิ่งเร้าร้อน พอเร้าร้อนไปนะ มันก็สาดใส่เข้าไปด้วยเห็นไหม แผลงวันนะ ยิ่งเหม็นยิ่งคม ยิ่งคมยิ่งเหม็น ยิ่งเข้าไปอยู่ในสิ่งที่เป็นอย่างนั้น

ถ้าเราไม่ต้องการไปอย่างนั้น เราจะเป็นแมลงผึ้ง เราขยันหมั่นเพียร เราจะต้องเกาะคำบริกรรมของเราไว้ เราเกาะลมหายใจของเราไว้ แบบหลวงปู่ฝั้นท่านบอกว่า “ไม่หายใจทิ้งเปล่าๆ”

เราเกิดเป็นมนุษย์ บวชเป็นพระด้วย หายใจต้องมีสติ กำหนดอานาปานสติ หายใจเข้า-หายใจออก มีคำบริกรรมพุทโธของเรา เรามีหลักมีเกณฑ์ของเรา เพื่อประโยชน์กับเรา เราจะเป็นคนดี เราจะเป็นพระดี เราเห็นครูบาอาจารย์ของเรา สร้างสมสร้างเนื้อสร้างตัวขึ้นมาทั้งชีวิตทุกข์ยากมากนะ

แล้วเราเห็นภัยในวัฏสงสาร เราบวชเข้ามาเป็นศากยบุตรพุทธชิโนรส แล้วเราบวชเข้ามาเป็นลูกศิษย์ครูบาอาจารย์อยู่ในวงกรรมฐาน เราจะต้องตั้งสติของเรา ทำหลัก ทำเกณฑ์ของเราขึ้นมา เพื่อต่อไปเป็นศากยบุตร เป็นผู้รับช่วงมรดกของครูบาอาจารย์เรา เป็นทอดๆ ไปให้ศาสนานั้นมั่นคง จิตใจเรามั่นคงก่อน เรามีหลักมีเกณฑ์ก่อน แล้วศาสนาจะมั่นคง มีที่พึ่งอาศัย ครูบาอาจารย์ของเราเป็นเสาหลักของศาสนา เราถึงได้มีร่วมโพธิ์ร่วมไทรเป็นที่อาศัย ครูบาอาจารย์ของเราล่วงไปแล้ว เราจะทำตัวกันอย่างไรให้มีคติเพื่อประโยชน์กับเราเอง